

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím:
»Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz.« Sürgőncím: »Erdélyi
Gazda, Kolozsvár.«

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsá-
kok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

Ponyva és zsákgár
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST;

Alapítva 1831.
46 kiténtetés.

IV., Deák-Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sürgőncím:
Elsinger Budapest

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITŰNO, ELPUSZ-
TITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal, gép-, kocsli- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNELKŰL

KARTELLEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK, ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

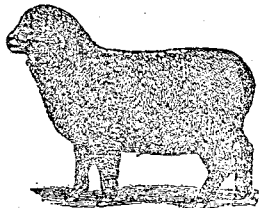
Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden
város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

1010

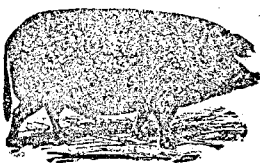
Báró Kemény József M.-Némethii
gazdaságában u. p. Déva, eladó

85 darab
félvér fries
juhnyáj,

igen szép tiszta
vérű

Berkshire
kan malacok;

őszi búza vetőmag, s egy egy évig
használt kis óriás daráló.

1192

A komáromi m. kir. föld-
mives iskolát folyó év szept. hó
elsején több növendék végzi, kik
részben katonai kötelezettségük-
nek is eleget tettek s részint
mint altisztek kerültek ki. A
gazdaság minden ágában jól ki-
képzett egyszerű földmivesek,

gazdai vagy munkavezetői

állást keresnek.

Megkeresések a javadalmazás
megjelölésével az iskola Igazga-
tóságához intézendők. 1189

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár
és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.

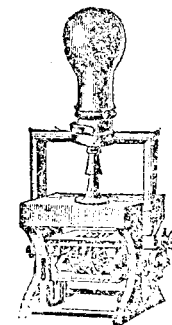
Ajánlkozik

ruggyanta és rézbé-
lyegzők, pecsétnyo-
mók zsáksablonok,
állatjelző-bélyegzők
stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők
kerestetnek.

1101.

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országsherte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

 Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyártótól,
Hódmezővásárhelyről,

1158.

melynek áttekintése után tisztában lesz ön a dolog valódiságával.

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli diszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:

BEOCSINBAN

Szerémszgye

Pétervárad mellett.

Iroda:

BUDAPEST,

V. kerület,

Alkotmány-utca 10.

— ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG: —

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a
keleti dunatartományokban a legnagyobb
és legkényesebb építkezéseknél kitűnő si-
kerrel kipróbált gyártmányait, akármely
— vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és
mesterséges portland cémentet, valamint hom-
lokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon al-
kalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

— JÓTÁLLÁS: —

A normálaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhim-
zésben is. — Varrógépekhez való
elektromotorok minden nagyságban.
Különleges varrógépek zsákvarrá-
ra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és
szegésre. Erőhajtány berendezések
a legújabb és legbevéltabb szerke-
zetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,
Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vá-
sárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár
bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Májerszky Barnabás gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsó-
latos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben.

1093

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes
kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása
éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen
kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint citromsavban
oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és
lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy.
korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a
hamisításoktól
és csakis csillag

védjeggyel
ellátott zsákokat
vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Mikrosol

a legjobb és leghatá-
sosabb szer

f a g o m b a,

falmállás, nyálka és penész-
gomba, valamint ezek okozta ned-
vesség és dohos levegő ellen.

 Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a
legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. II.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Állat és húskivitelünk és a német vámtarifa. I. <i>Leitgeb Imre.</i>	453
Milyen tyúkot tenyészsen a telkes gazda? <i>Cairmes Bálint.</i>	455
Gummicsovok törése. <i>Krenedits Ödön.</i>	456
Németország lótenyésztése és a szövetségi értékesítés. II. <i>Báró Malcomes Jeromos.</i>	456
Kisebb szakközlemények.	458
Háztartás.	458
Vegyes közlemények	459
Piaci és vásári ártudósítások.	459
Árterületek.	

Állat- és húskivitelünk és a német vámtarifa.

Irta: **Leitgeb Imre**, a m. kir. földmivelésügyi miniszter müncheni gazdasági szaktudósítója.

I.
A német mezőgazdaságnak egyoldalú érdeke magával hozza az élelmiszerekre alkalmazandó magasabb vámnak szükségességét; a magyar mezőgazdaságnak jövője pedig megköveteli ezen kereskedelmi cikkek, ha nem is szabad, de legalább mérsékelt vámtételű forgalmát. Ezen óhajunknál az a szerencse, hogy a magyar mezőgazdaságnak létérdekei teljesen meggyeznek a német birodalomnak túlsúlyba lévő ipari s az ezzel szoros kapcsolatban lévő fogyasztó közönség érdekeivel. Az elfogultsággal jelentene egyet, ha a német állattenyésztés tagadhatatlan fejlődését kétségbe vonnám, sőt azt elismerem s méltánylom.

Ha a legújabb állatállományi kimutatásokat összehasonlítjuk az 1883-ikival, úgy a következő elváltozásokat észleljük:
Németország (Bajorország és Württemberg különös kitérésével) felmutat:

Fabrikanten und Gändler“ című egyesület megjegyzéseit, melyszerint:

1. a német birodalomban volt
borjú 6 hónapos 1873-ban 1897-ben
korig 1.470,000 2.671,000 darab
tinó 2 éves korig 3.666,000 4.401,000 „
tehén 8.961,000 10.466,000 „
ökör és bika 1.680,000 1.553,000 „
azaz a vágójószágok legértékesebb és legkiadóbb csoportja nem haladást, de visszaesést mutat fel, mely körülmény a tonnákban húsemelkedésnek kitüntetett s a 31,6%-ra becstült adatait ilyenformán némileg illuzóriussá teszi.

2. A tapasztalt adatok szerint a sertésnek vágósúlya a hatvanas évek 80 kilójáról visszaesett 70 kilóra, sőt még kisebb súlyra. Ezen két körülmény tehát, ha nem is rontja le az állatállomány szaporodásának tüneteit, de azt mindenesetre mérsékli s a hivatalos kiadványok számsorait némileg gyengíti is.

A húsellátás ezen egyik legerősebb, legnormálisabb erőforrását ezzel egész röviden ismertetem, s most már a másik tápot nyújtó forrást, a bevitt fogom vázolni.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari MAGKERESKEDÉSE
BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.
VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

= A gazdák figyelmébe =

ajánl: arankamentességre állami-lag ólomzárolt luczernamagot és biborherét, továbbá káposzta-repcét, muharmagot, tarlórépamagot, fehér kölesmagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, őszi bükkönyt, őszi borsót, szösös bükkönyt (Vicia villosa), raffiaháncsot, mindent legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: mindenféle gazdasági magot bármely mennyiségben. =
Ajánlatok minták kíséretében kéretnek.

Év	Egység	Szarvasmarha			Juh	Sertés			Összesen
		Bajorország	Württemberg	Német birodalom		Bajorország	Württemberg	Német birodalom	
1883	darab	3,087,098	—	15,786,764	19,189,715	1,038,344	—	9,206,195	44,182,674
	hús, tonnákban	899,017	—	5,062,038	—	—	—	—	—
1900	darab	3,469,163	1,021,452	18,939,692	9,692,501	1,757,156	514,121	16,807,014	45,439,207
	hús, tonnákban	1,120,765	—	6,664,169	—	—	—	—	—

A szarvasmarhaállománynak gyarapodása a német birodalomban kitett a darabszám-ban kitüntetésnél 20%-ot, azaz évente 1,18%-ot, a tonnákban átszámításnál pedig összesen 31,6%-ot, tehát évente 1,87%-ot.

A sertésállomány szaporulata pedig évente 4,9%-ot, összesen pedig 83%-ot, tehát nagyon tekintélyes százalék számot mutat fel.

Miután a kevés húst adó juhállomány-nak lehanyagolása ellensúlyozva van a fogyasztás ellátásánál kiválóan nagy szerepet játszó szarvasmarha- és sertésállomány erős, sőt hatalmas fellendülésével, mindenesetre el kell ismernünk a német mezőgazdaság termelési képességének haladását, tekintélyes fokozódását.

Ezen ténynek kiemelése mellett azonban nem zárkozhatom el azon nézetemnek a kifejezésétől, hogy a tonnákban, tehát húsbani átszámításnál nem egészen osztom a német hivatalos kiadványok kiindulási alapját. Ezen átszámítási móddal szemben inkább helyesnek tartom a „Bund deutscher Nahrungsmittel

Németország tiszta bevételét oly módon állapíthatjuk meg, hogy az importból levonjuk a német kivittelt. Ezen statisztikai adatok az 1898., 1900. és 1902-ik éveket összehasonlítva a kiindulási évvel, 1883-al, a következő képet mutatják:

1. Németország bevétele:
E bevétel két részből áll: a) az élőállat- és b) a húsbevételből.

a) *Élőállat bevétel:*
Az élőállat bevétel úgy a magyar, mint a német statisztikai munkákban darabszám-ban van feltüntetve, az egyöntetűség végett azonban ez adatokat átszámítom métermázsákra. Az átszámítás alapját képező arányszámokat a „Bund der Landwirte“ gazdasági egyesület adataiból vettem át.

beviteltett darab	1883. 1898. 1900. 1902.	ezer mmázsákban
1883.	73,491 tehén	
1898.	58,183 „	
1900.	70,683 „	
1902.	117,064 „	à 350 k. 257 203 247 411

Terményeink értékesítését **Erőtakarmanycikkek** beszerzését **bizzuk a** „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetére“ Budapest, V., Alkotmány-utca 31. Kivánatra gazdáknak bérmentve küldetnek meg a Termény-értékesítési Feltételek.

1006.

beviteltett	darab	1883.	1898.	1700.	1902.
1883.	28,092	ökör			
1898.	49,177	"			
1900.	64,947	"			
1902.	73,268	"	à 4 m.	112	197 260 293
1883.	37,357	tinó			
1898.	56,236	"			
1900.	58,484	"			
1902.	96,018	"	à 3 m.	112	169 175 288
1883.	34,889	borjú			
1898.	18,404	"			
1900.	14,137	"			
1902.	34,641	"	à 40 k.	14	7 6 14
1883.	510	bika			
1898.	4,213	"			
1900.	6,154	"			
1902.	10,585	"	à 5 m.	3	21 31 53
1883.	771,192	sertés			
1898.	73,707	"			
1900.	68,563	"			
1902.	70,592	"	à 1-25 k.	964	92 86 88

azaz: az összes élőállat import húsrá átszámítva kitett:

1883-ban	1.462,345	mmázsát
1898-ban	689,583	"
1900-ban	804,779	"
1902-ben	1.146,871	"

b) Husbevitel:

	1883.	1898.	1900.	1902.
marha- és borjú- hús frissen	—	145,151	154,184	136,079
disznóhús frissen	—	151,957	73,886	191,203
marha- és borjú- hús elkészítve	—	23,037	25,135	37,194
disznóhús elkészítve	—	98,540	61,787	68,650
sonka	—	53,484	25,069	25,226
szalonna	—	277,652	77,089	98,397
húsdobozokban	—	40,022	54,951	505
egyéb hús frissen	—	82	71	59
egyéb hús elkészítve	—	1,433	664	807
virslis	—	43,497	38,855	1,052

összesen 102,363 834,855 511,431 559,170

Ha már most ezen húsrá átszámított élőállatbani, valamint magában a hús alakbani összimportból, az úgy is lényegtelen kivitelt leütjük, úgy Németországban tisztán bentmaradt:

1883-ban	1.070,001	mmázsa
1898-ban	1.447,379	"
1900-ban	1.239,175	"
1902-ben	1.635,614	" hús, illetve szintén húsrá átszámított élőállat.

Tanulmányozzuk csak ezen adatokat kissé közelebről is. A húsvizsgálati törvény indítványozója és benyújtója Mendel képviselő 1898. évi április 27. én — tehát körülbelül négy évvel ezelőtt — a porosz képviselőházban tartott nagy beszédjében Németországnak akkori évi húshiányát egy millió métermázsára becsülte s ugyanakkor maga is kimondta, hogy a hiány fedezésére mindössze csak 5-6 évnél idősebb lesz szüksége a német mezőgazdaságnak.

Tehát Mendel, jobban mondva a „Bund der Landwirte“ igazgatója, akkor midőn konstatálta ezen hiányt, egyúttal kilátásba helyezte ezen minuszak a beltermelés általi, időhöz kötött pótlását is.

De ezzel ellentétben ezen adatok bizo-

nyítják, hogy a német mezőgazdák minden erőfeszítésök mellett sem voltak képesek produktivitásukat oly arányban s mértékben fokozni, miszerint a meglévő hiányt s vele együtt a növekedő igényeket pótolni, illetve előállítani képesek volnának.

A most törvényerőre emelkedett vám-tarifa tehát nem jelent mást, mint a forgalomnak a nagy közönségre nézve indokolatlan módon való korlátozást.

Ezen forgalmi korlátozást indokolatlannak kell mondanunk, hiszen a tiszta, átszámított alakjában teljes behozatalnak itt kitüntetett adatai fényesen igazolják, hogy a „Bund der Landwirte“ beltermeléshez fűzött reményei meghiusultak, az általuk meghatározott időszak eltelté után az import nem hogy megszűnt volna, hanem ezzel homlokegyenest ellenkezőleg emelkedett. Mert összehasonlítva az általam kiindulási alapul felvett 1883. évi és 1902. ikivel, az import emelkedése körülbelül 53%-ot tesz ki; de szembe állítva az 1898. évi behozatalt az 1902. ikivel, még mindig egy 13%-ot kitévő emelkedés állapítható meg.

Míg az állatállomány emelkedése tényleg bekövetkezett, ugyanakkor az import növekedése is megmaradt, azaz a beltermelés még ma sem bír lépést tartani a fogyasztással.

A fogyasztás mérve természetesen folyománya a lakosság szaporodásának és ezzel kapcsolatban, az egyesek által átlagban elfogyasztott húsmennyiségnek.

A lakosság szaporodása 1883. és 1900. között 23%-ot tett ki; míg az iparnak megerősödése, a lakosoknak a városokba, az ipari központokba való torlódása, a katonai létszámának évről-évre történő emelése mind növeli az egyeseknek, s így az összeseknek húsfogyasztását, addig a mezőgazdasági termelésnek ereje még a rendes lélekszám szaporulatával sem bír lépést tartani.

Ha a lakosság szaporodásával az állatállomány gyarapodása lépést tartott volna, úgy 1900. december 1-én 22.100,000 szarvasmarhát, 41.200,000 juhot és 9.500,000 sertést kellett volna összeolvasni, azaz: az ilyenformán kimutatott mai hiány nem kevesebb, mint 3.200,000 marha és 31.500,000 juh, már pedig ezen elméleti minust megközelítőleg sem pótolja a sertésállomány tagadhatatlanul meglévő aránytöbblete.

Ha már most Németország húsfogyasztását vizsgáljuk, úgy dr. Lichtenfett tanulmányai alapján minden lakos 39,9 kiló húst igényel, mely fogyasztás már alapjában véve is nagyon kedvezőtlen, összehasonlítva azt Angliának átlagban 70 kiló, Franciaországban pedig fejenkénti 50 kiló szükségletével s még ezen, egy elismert, kifejlett kulturállamban lényegtelennek mondható átlagmennyiséget sem tudja a honi termelés előállítani, hiszen a bevételből esett minden lakosra fejenként

1883-ban	2,3 kiló
1897-ben	2,3 "
1900-ban	2,2 "
1902-ben	2,8 "

Nos e külföldről beszerzett, tisztán bent is maradt húsmennyiségek legalább is megmaradtak egy és ugyanazon fokon.

De ha a br. Wangenheim és dr. Roesike, a „Bund der Landwirte“ társelnökeinek, bizonyára a mezőgazdaság termelési képességét kedvező színben feltüntető — bár még ré-

gibb keletű — adatait, számsorait vesszük fel kiindulási pontul, úgy a helyzet még mindig sötét és vigasztalan marad; míg a beltermelés ilyen alakbani feltüntetése szerint a produktivitás emelkedése 43,22%-ot tesz ki, addig a lakosság szaporodása 23%-ot, melyhez még hozzáadandó a fogyasztásnak 25%-os emelkedése, azaz: 48%-kal csak 43% áll szembe. Ezen öt százaléknyi különbséget, mely a beltermeléssel szembe a lakosoknak szaporodási túlsúlyát és a húsfogyasztás általános növekedési többletét tünteti fel, teljesen megfelel a tényleges behozatalnak s az összes német húsfogyasztásnak ezen állandóan megmaradó hiányát, a legintenzívebb munka mellett sem bírván a mezőgazdaság előállítani, kénytelen ezen készleteknek szállítását a külföldnek átengedni.

A statisztika bevételi adatai egészen arányszámait helyes volta mellett bizonyítanak. De minden kombinációt mellőzve, elég a bevétel számsoraira hivatkoznunk, hogy tisztán lássuk a német mezőgazdaságnak a húsfogyasztás és a lakosság emelkedésével szembeni gyengeségét.

Ezen tényt a német agráriusok nem akarják elismerni, s minden erejükkel az új vámtarifában biztosított tételek fentartása mellett kardoskodnak. Lépten nyomon hangoztatják a mai állatállománynak az eddiginél is gyorsabb ütemben történő szaporodását, s midőn ezen állításokkal a valósággal ellenkező s minden tekintetben az egészen bizonytalan feltevések terére lépnek, ugyanakkor sok tekintetben méltánytalan, teljesen egyoldalú kérésekkel és követelésekkel lépnek fel, hiszen, hogy állatállományuk idővel a fokozott igényeknek is megfeleljen, az ma egy egészen tarthatatlan kombináció.

Az eddigi az igényeket épen ki nem elégítő emelkedés is minden tekintetben egy erőszakolt, tehát nem természetes, nem normális munkának az eredménye. S ezen erőfeszítés mellett is a hiányzó hússzükséglet nagysága megmarad ugyanazon a ponton. Miért? Mert a húsfogyasztás s a lakosság szaporodása a gazdák kedvéért nem áll meg. Ami pedig az állatállománynak jövőbeni szaporítását illeti, az mindig nehezebben fog menni. Hiszen a német mezőgazdaságban mindig erősebben észlelhető munkáshiány is bénítólag fog hatni e tekintetben.

Már a vidéki népességnek folyton tartó városba költözése, s ezzel kapcsolatban az iparral foglalkozók számának folytonos növekedése is évről-évre emelni fogja a fogyasztást s így ezen körülmény egy részről a mezőgazdasági termelésnek erejét köti meg, más részről pedig fokozottabb igényeivel még jobban kitünteti majd annak produktivitási gyengeségét. Egyszóval a helyzet évről-évre súlyosabb és nehezebb lesz. Másrésztől ne feledjük azt se, hogy ha a német gazdák állatállományokat erőltetve növelni akarják, ugyanakkor kénytelenek lesznek takarmánytermelések miatt gabonaföldjeik területét redukálni.

Hiszen az eddigi, fokozott állattenyésztésnek hatása a miveltési területek elváltozásában már kifejezésre jön. *a mezőgazdasági üzem főszűkületében kezd a gabonatermelésről a takarmányfélék kultiválására átmenni.* Így míg 1893-ban a miveltés alatt álló területek körülbelül 36%-a rozsszal és búzával volt beültetve, addig pél-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számíttól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

dául 1901-ben ezen arányszám már 31—32 % ra esett vissza. Ezen 4—5% os visszaesést arra vezethetjük vissza, hogy a német mezőgazdaság a rozs és búza rovására, különösen árpa és burgonya termelését kezdi fokozni s így miután előállított árpakészletei mégis csak inkább a takarmány, mint a sörárpa számlájára irhatók, ezen tény szoros kapcsolatba hozhatjuk az állattenyésztés emelésével s az úgynevezett kenyértermények lassú, de biztos elhanyagolásával.

Igy azután elkövetkezhetik az az idő is, midőn majd kevesebb húst, de több szemes terményt kell az oly féltékenyen őrzött határokon bebocsátani.

Ezen nagy és tekintélyes, mondjuk nélkülözhetetlen bevétel eddig a mai vámtételek súlya alatt, bizonyos mérséklések, némi akadályok mellett ugyan, de mégis elég tűrhetően, elég biztosan bonyolódott le

A hússzükségletnek megfelelően az egészségügyi törvények szigorúbb vagy enyhébb alkalmazása mellett, hol simán, hol bizonyos gátak körülkerülésével látta el a külföld a német piacot.

A hússzükséglet állandóan meglévén, természetesen, hogy az import is állandó és egyenlő magasságban mozgó volt; az állategészségügyi intézkedések tehát *nem is annyira a forgalom nagyságát, mint a piacra hozatalnak módját érintették, s azt bizonyos irányból bizonyos irányba, vagy az egyik vagy a másik szállító előnyére, kárára terelték.*

Igy 1898-ban a húsról átszámított összes bevételnek 45%-a esett az élőállatra, míg 55% magára a húsról, ez évben tehát a *húsalakbani szállítás dominált;*

1902-ban az arány teljesen megváltozott hiszen az összállítványoknak 68%-a az élőállatra, míg 32%-a a húsról esett, azaz ekkor már *élőállatbani szállítás vette át a főszerepet.*

De az élő vagy levágott alakbani szállítások határvonalai között is nagy eltérések észlelhetők: míg 1898-ban az összes húsról átszámított szállítványok körülbelül 50 százalékban, illetve fél-fél arányokban a szarvasmarha és a sertés között oszlottak meg, addig 1902-ben a szarvasmarha (72%) teljesen magához ragadja a vezetést.

Tehát a húsbani szállítás, tehát a sertés-terményekbeni piacra hozatal elveszíti jelentőségét s mindig nagyobb tért enged a szarvasmarhának és az élőállatnak.

Ezen elváltozás természetesen a szállítónál pusztító sertésvész a betegség behurcolásától félelemre, valamint a német sertésállomány fokozottabb kiépítésére vezethető vissza, míg az értékesítési alak módosulása az egészségügyi törvényekben, azoknak mikénti alkalmazásában keresi és leli alapját.

Az értékesítés alakjában ilyenformán mesterségesen előidézett átalakulás első sorban *magára a külföldi szállítókra volt és van nagy hatással.*

(Folytatjuk.)

Milyen tyúkot tenyészten a telkes gazda ?

Irta: Czirmes Bálint.

A baromfitenyésztés kezd igen jelentékeny állattenyésztési ágáá kifejlődni. Ezen kedvező körülmény különösen a legutóbbi 5—6 év óta tapasztalható. A múlt esztendőben a külföldre szállított különböző baromfi-

termékekből több jövedelmet vettünk be, mint például legfontosabb kiviteli terményeinkből, a búzából. Az e címen bejött, múlt évi összeg felülmúlja a 70 millió koronát. Ezen ténykörülmeny különösen azért fontos, mert ez a pénz egyedül és kizárólag a kis emberek zsebébe ment. Kiszámíthatatlan az az érték, amelynek megfelelő baromfit és baromfiterméket idehaza, a saját szükségletünkre elfogyasztunk. Szegény és gazdag, úr és parasztnak egyformán nélkülözhetetlen élelmi cikke a baromfi és annak terméke. A kiscgazda, a napszámos és cselédember a baromfiból pénzelt akkor is, a midőn az időjárás vagy más ok miatt egy fillér bevétele nincsen. A kiknek alkalom nyílik a nagy társadalom legalsóbb néprétegeinek anyagi- és életviszonyait figyelemmel kísérni, lépten-nyomon látjuk és tapasztaljuk azt, hogy az életrevaló napszámos és cselédaszony a baromfiakból fedezi a háztartásának ecet-, só, petroleum- stb. és ruhaszükségeit is és igen sokszor a jelentéktelennek látszó baromfiakból elégíti ki legkönyörtelenebb hitelezőjét, az adóvégrehajtót is.

Igen helyes úton jár tehát az illetékes kormányhatalom, a midőn jelentékeny anyagi és hathatós erkölcsi támogatásban részesíti a hazai baromfitenyésztés ügyét. Üdvös munkát végez a nagy társadalom, a baromfitenyésztési felügyelőség s a gazda osztály is, a midőn egyesületi szervezkedés, évenkénti kiállítás rendezés, tényleges tenyésztés és eredményes példaadás által megjelöli a kistenyésztőnek a célravezető utat, a melyen haladni kell, ha boldogulni akar.

Örömmel tapasztalható, hogy e téren is lassan bár, de sokat haladtunk. Viszont az is észlelhető, hogy azoknak a tényezőknél, a melyek eddig is tettekkel támogatták az ügyet, még igen sok a teendőjük, ha teljes eredményt és egész sikert akarnak felmutatni azon törekvésünkben, amely nemzetünk anyagi izmosodását célozza.

Hasznos baromfiak között alkalmazkodási képességénél, elterjedésénél, vagy számánál és nélkülözhetetlenségénél fogva kétségkívül a tyúktelék játszó a vezérszerepet. Az országunkban felfalálható tyúk-féleségeket két nagy csoportba oszthatjuk, parlagi, vagy hazai fajták és külföldi vagy nyugati származású óriás tyúkokra. Köztenyésztetekben a nép kezén, főleg a magyar paraszt tyúkot találjuk fel, de látunk igen sok külföldről származott tyúkfélét is.

A baromfitenyésztés sikerét és állandó jövedelmezését tartva szemelőtt, döntő kérdés, hogy a saját szükségletre és piacra termelő köztenyésztő az igen sokféle divatos tyúkfajta közül melyiket tenyésztesse? Melyikkel érheti el legbiztosabban a célját és melyikben nem fog csalódnai?

Mielőtt erre az igen fontos kérdésre nyílt és saját tapasztalataimon alapuló őszinte feleletet adnék, szükségesnek tartom előre bocsájtani, hogy nem azok közé tartozom, akik tudnak tanácsolni és igen sokat prédikálni arról, hogy minő elveket kövessünk a baromfitenyésztés körül, de gyakorlattal és saját közvetlen tapasztalattal nem bírnak, hanem azok közül való vagyok, aki már 15 év óta, részint a saját, részint kenyéradóm elég nagy arányú baromfitenyésztésének közvetlen gondozásával foglalkoztam és foglalkozom.

Gyakorlati működésem alatt alkalmam

volt párhuzamban tenyésztve látni a plimuth, a langsham és a hazai paraszt tyúkot, tehát azt a három legfontosabb tyúkfajtát, amely a köztenyésztetekben legjobban elterjedt, míg a legújabb divatos fajta, az orpington fel nem ütötte a fejét.

Saját és sok ismerős tenyésztő meggyőződése az, hogy az óriás tyúkok közül, hazai viszonyaink keretébe legjobban beilleszthető a plimuth tyúk volna, de sárga lába és sárga színű húsa miatt a piacon nem keresett, a konyhában meg nem kedvelt állat. Éppen ezért én a plimuty tyúk általános alkalmazását észszerűnek nem tartom. A langshan tyúkban egy olyan külföldi fajtavál rendelkezünk, amely sárgahéjú tojása és nagy tömegű patyolat tehér húsa által a piaci és saját igényeinket teljesen kielégítené, ha ezen két igen becses tulajdonságával szemben számos olyan hátrányos oldala nem volna a melyek miatt azt hiszem, hogy tiszta vérben való tenyésztése sokáig fenn nem állhat.

A langshamok állítólagos edzettsége egyszerűen mesebeszéd. Általános a panasz és saját tapasztalásom is az, hogy nincsen olyan tyúk fajta, a mely az időjárás szeszélyei iránt oly érzékeny volna mint épen a langsham. Ha valami tyúk betegség lép fel, minden óvintézkedés dacára a legfőkélyebb gazdára talál a langshamban még akkor is, a midőn a vele egyforma életviszonyok és azonos tenyésztéletelek között élő fajrokonai arról tudomást sem szereznek. A langshamok degenerálódása sajnos, lépten, nyomán hallható és tapasztalható.

Hauer Géza nyugalmazott igazgató, a vezetése alatt állott szentimrei földműves iskolánál több éven át ezer számra menő nagy arányú langsham tenyésztést üzött. Számadások igazolják, hogy ezen fajtavál a kezdő években igen szép eredményeket ért el. Haner Géza széleslátókörű szemének, kiváló gazdai érzékének, nagy szakértelmének és fáradhatatlan ügybuzgóságának köszönhető az, hogy vidékének gazdaközönségével a fokozottabb baromfitenyésztést megkedveltette. Ő tekinthető hazánkban úttörőnek a nagyban való baromfitenyésztés bevezetésében és sikeres keresztvitelében, Haner Géza úr, a langshamot az általa nemesített sárga magyar tyúkkal párhuzamban tenyésztette, az eredmény akkor mindkét tyúk féleséggel meglepően kedvező volt. A vidék látva is gyönyörködve Haner okszerű és nálunk addig még nem látott baromfitenyésztési eljárásaiban, kedvet kapott az utánzásra, a langshamokat kezdték felkarolni. A próbálkozás nem sokáig tartott, a langshamnak tiszta vérbeni tenyésztése nem vált be, felhagytak vele, s így tért hódítani nem tudott. A közönség a nemesített magyar tyúkhöz fordult, ezt tenyészti ma is, mert céljának teljesen megfelel. Nem hiszem, hogy az országnak volna még egy vármegyéje, a melyben a telkes gazda osztály oly szép és oly sok baromfi terméket szolgáltatna a piacnak mint épen Somogy és a szomszédos megyék, ebben pedig Hauer Gézának nagy érdemei vannak.

A Hauer-től visszamaradt szentimrei langsham tenyésztet az előbbi jó tulajdonaiból teljesen kivétközve áll ma szemeink előtt. A vezetőség igyekezett a Hauer nyomdokain haladni, de kedvező eredményt még sem tud felmutatni, a tenyésztés kárral is jelentékeny ráfizetéssel jár és ennek kizárólag az az oka,

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

mert a langsham degenerálódott. Ugyanez a panasz hallható a tenyésztők nagy részénél is.

Hogy állításomat hiteles adatokkal igazoljam, álljanak itt a következő számok. A szentimrei iskola tyúkászatában 1902-ben a langsham tojásoknak csak 40,7%-a volt csiraképes, a kikelt és 2—3 hónapos korig felnevelt csibékből 61,5%-a elhullott.

A folyó évben még szomorúbb eredményekkel találkozunk, a törzstenyészet 26 darab langsham tojó tyúkjá 7 hónap alatt. (a fő tojás lerakási időszakban) 910 drb tojást termelt, esik tehát darabjára 7 hónap alatt 35 darab tojás. Eszerint egy darab langsham évi tojástermelése csak 60—70 darabra tehető. Az elültetett 520 darab tojásból kikelt 136 darab langsham csirke, és ezekből él ma 36 darab langsham csirke. Ezen a valóságnak megfelelő számaadatok szerint, egy darab langsham tojótyúk évi csirke szaporulata 1,4 darab volt. Folyó évben tehát a tojásoknak csak 26%-a volt csiraképes s a kikelt idősebb csibékből már 73%-a hullott el.

Megdöböntő tehát az a visszaesés, amit a langshamoknál tapasztalni lehet, megdöböntő különösen akkor, ha még elgondoljuk, hogy a szentimrei iskolánál a takarmányozást, gondozást, vérujtást, tenyész kiválasztást, ápolást stb. tenyészfeltételeket illetőleg, a legmesszebbmenő követelményeknek is elég van téve. A langsham tenyészetekben tapasztalt eme rohamos hanyatlásokból kifolyólag azon eredményre jutunk, hogy ezen tyúk-féleségnek tiszta vérben való tenyésztését ajánlani és erőltetni nem szabad, mert az a tenyésztő biztos bukását vonná maga után.

Mult év óta felkapták és divatba hozták az orpington. Ami dicséretet hallottunk eddig a külföldi fajtákról külön-külön, azt a sok magasztalást most egyedül az orpingtonra mondják. Nem volna tapintatos eljárás, ha előre pálcát törnénk ezen új fajta felett. Néhány évi próbálkozás majd megmutatja, hogy mit ér. Azonban előre sejtem, hogy az „orpingtonláz” hosszú életű nem lesz, 5—6 év alatt úgy lejárja magát, mint épen a langsham. Egy ismerős tenyésztő, ez év elején több mint 70 darab eredeti orpingtonoktól nyert tenyész tojást hozott, darabját csekély kettő koronáért, kapott ezen 140 korona értékű tojásból 9 darab csirkét. Ezenkívül vásárolt az illető egy orpington tyúkot és egy kakast meglehetősen borsos árban, amely tyúknak tojás termelési és szaporodási eredményével azonban a legkevésbé sem volt megelégedve. Igen kívánatos volna, hogy az orpington a reászórt dicséretre rászolgáljon és hazai köztenyésztőkben beváljon.

Sok évi saját tapasztalatomból kifolyólag az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy különösen a népies tenyészetekben más tyúkfélét, mint a hazai magyar paraszt tyúkot, nyugodt lelkiismerettel ajánlani nem lehet. Ez a sokak által lenézett, megvetett tyúk fajta oly kimagasló előnyökkel bír a külföldi divatos fajrokonai felett, hogy a hazai köztenyészetekben mindig a vezető helyet fogja elfoglalni. Megbecsülhetetlen előnye, hogy nála a sok tojástermelés, nagy szaporaság, összehasonlíthatatlanul izletes, finom hús, edzett szervezet, kevés igény, életrevalóság s a fáradhatatlan messze elbarangoló, ürge legelesző természete, fajta állandósága és megcsontosodott fajtatulajdonsággá vált. Ezen kedvező körülményeknél fogva a magyar tyúk okszerű tenyésztése megfelelő viszonyok között mindig biztos haszonnal, jövedelemmel fog járni.

A magyar paraszt tyúk kiváló tulajdonságainak mérlegelésénél nem szabad megfe-

ledkezni egy hátrányáról s ez: a kis termet. Több esztendei sikeres tenyész kiválasztás és megfelelő takarmányozás, gondozás, stb. által ezen is segíthetnénk, úgy amint a külföldi tenyésztők segítettek a saját nemes tyúkjuk elállításánál. A ki azonban a magyar tyúk természetét, tömegesebb hústermelését rövidebb idő alatt óhajtja elérni, biztos eredményt ér el a langsham kakasokkal eszközölt úgynevezett csepvérkeresztelés által. Ezen tenyész eljárás alkalmazásával a hazai tyúkot nagyobb termetűvé, fehér színű húsúvá és sárga héjú tojástermelővé tesszük anélkül, hogy az ő megbecsülhetetlen fajtatulajdonságából csak egy hajszálnyit is veszítene. Ezt saját tapasztalatomból mondom. A baromfi-tenyésztés nemzetgazdasági jelentőségét, üzésének hasznos voltát és célszerűségét, nemcsak szóval hirdetem, arról az igen szerény tanszékről, amelyet betölteni szerencsés lehetek, hanem gyakorlati keresztülvitelét, saját tulajdonomat képező tyúk és réce tenyésztés által követendő példa gyanánt is, tanítványaimnak bemutatni igyekeztem.

A Hauer igazgató által javított és az ő nevét viselő „Hauer-féle sárga magyar tyúk”-okat szereztem be. Igen becses és e vidéken nagyon kedvelt és igen elterjedt baromfi. Ezen tyúk csoportra egy jól kifejtett langsham kakast alkalmaztam, a keresztelésből származott félvérű ivadékokkal azután beltenyésztést űztem, vagyis a félvérű tojókra félvérű kakasokat használtam. Az eredmény különösen az ideai generációnál igen meglepő, az utódok termete nagyobb, színezete sötétebb, a lábszár és csőr néhány példánynál fehér csontszínű, a legtöbbször azonban a langshamot jellegző fekete palás színű, a tojás minden esetben sárga héjú s a sokkal nagyobb tömegű hús mindig szép fehér színű és igen izletes. Az állomány edzettségéből, ürgeességéből és életrevalóságából semmit se veszített. A tojás lerakás felülmúlhatatlan, a tojások 90%-a csiraképes volt és az állományban más döglés nem fordult elő csak az, a mit 1—2 kotlós véletlenül elnyomott. A tyúkok egész télen át egy hiányos, de tisztán tartott deszka bódében teleltek, de semmi bajuk nem történt. Nap közben a szép, nagy legelőn úgy elbarangolnak, hogy estig elő sem kerülnek s ha az időjárás a legelészésben őket nem gátolja igen kevés tengeri vagy árpa darával kevert buza korpa és zöldség keretből naponta egyszer etetve nemcsak hogy megelégednek, de oly szépen díszlenek, hogy jobbat kívánni sem tudnék. Tyúkjaink a pozsonyi kiállítás első rendű kitüntetését nyertek és mind eladtak s hogy a vevőket is teljesen kielégítették, misem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy tyúk vásárlás céljából több megkeresést kaptam. Hogy a keresletnek eleget tehessek, a tavaszi szaporulatból a kifogástalan kakasokat és jércéket eladás és az ideai kiállításokon történő bemutatás végett tovább tenyésztetem.

Soraim célja és tartalma röviden összefoglalva az, hogy a langsham tyúknak tiszta vérben történő tenyésztése nem ajánlható, mert az biztos bukásra vezet, ellenben igen célszerűen felhasználható a langsham kakas a magyar tyúk javítására a nélkül, hogy ez utóbbi az ő becses tulajdonaiból bármit is veszítene.

Gummicsovek törése.

Gummicsovek vagy nagyobb tömlők idővel megkeményednek, megmerevednek és könnyen törnek.

A végeredmény mindig ugyanez, hanem megfelelő gondozás mellett még is igen sokáig el lehet azokat tartani használható állapotban.

A legkényesebb gondozást is megérdemlik mindenesetre, mert fölülte nagy tőke befektetést igényelnek különösen ott, ahol nagy mennyiségben van rájuk szükség.

Gondozása első és fő feltétele, hogy akkor, amidőn használaton kívül állanak, ne legyenek nagy hőváltozásnak kitéve s különösen meleg légáramlatnak vagy napsugárnak és soha ne álljanak, mosás alkalmával sem hosszabb ideig vízben. Mert például fejtéskor, igaz, hogy a belső faluk folytonosan ázik, majd meg használat után kiszárad; de ha vízbe tesszük, úgy kívül-belül ázik, a nedvesség beszívároga a szövet egész belsejébe s azt kitágítja és minden ilyen alkalommal elpattan benne egy-két rugékony szál, míg végre majdnem mind felmondja a szolgálatot, a szálak megmerevednek s ezáltal megmerevedik maga a cső is és igen könnyen törik.

A gummitömlőknek egyenletesen kell száradniuk, nehogy egy-egy részén víz maradjon benne, mert az a rész hamarabb pusztul mint a többi s a cső önkénytelenül állandó hajlást vesz fel e pontokon s ott törik meg legelőször.

Azért szárító, illetve állandó helyét soha se válasszuk meg sem hordókon, mint általában szokás, sem pedig vaskampókra akasztott léceken, hanem legjobb számukra a pincében magában, eléggé szellős helyen egy ferdére felszegezett ajtónagyságú deszkaállványt tartanunk, a melyre egymást keresztelő nagy karikákban úgy terítjük ki őket, egyik végükkel jóval magasabban fekdjenek mint a másikkal, hogy így kicsoroghasson belőlük az esetleg bennük szorult víz.

Ha idővel még is megtörik egy cső, azért nem kell azt mindjárt a sutba dobni, hanem guttaperchát melegítünk fel és nyújtunk ki mintegy két-három millimeter vastagságúra s abból akkora darabot vágunk le ollóval, amely alkalmas a sérült hely beragasztására olyformán, hogy nemcsak teljesen befödi azt, hanem egészen körülveszi a csövet.

Most felmelegített terpentinnel hekenjük a csövet ott, ahol azt beakarjuk ragasztani s felmelegítjük a guttapercha foltot is annyira, hogy az teljesen puha, hajlíthatóvá legyen, ráfektetjük a cső bekent helyére és kés lapjával rányomkodjuk. Ha ez megtörtént, akkor egy nem megtüzesített, de jól megmelegített gömbölyű vasrudacskaival végigsimítjuk a guttapercha hosszalát, miáltal az összeolvad és semminemű nedvességet magán többé át nem bocsájt.

Krenedits Ödön.

Németország lótenyésztése és a szövetségi értékesítés.

(Báró Malcomes Feromos, ministeri tanácsos, a m. kir. földművelésügyi minister berlini szaktudósítójának jelentése.)

II.

A remondák minőségéről szólva, azt mondja a jelentés, hogy Ost-Preussen és Hannover, ez utóbbi különösen a tűzértség számára, szolgáltatja a legjobb anyagot; hogy azonban West Preussenben jelesen ott, hol a hidegvérű keresztelés történt foglal, a küllem szabályossága már feltűnő visszaesést mutat. De az ország keleti részében általában igen aggasztó a gazdasági depresszió azon következménye, hogy a katonaló tulajdonképpen tenyésztői: a parasztagdák minden eladható darabján való túladására kényszerít-

Nagy rakár Rejteli készíti, máj, paplan, máj és májgyulladások.	SÁRGA KRISTÓF	fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.	Valódi dr. Jäger-féle tölgy és máj, a fő-részt kaphaták.	
	A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:			
	Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.	Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagnszőnyegek továbbá valódi Linoleum minden szélesség és nagyságban.	Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.	
	Különlegességek: dus választék minden kivétel divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézek- és finom zsebkendőikben.	Elvállal kiházasítási vagy magán szüksegre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.	Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!	és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható. 1003.

vék s hogy csak a vevőre nem találó, legselejtesebb kancákat tartják meg a továbbtenyésztésre s ezeket is már három éves korukban már a bocsátják, hogy minél előbb jövedelemhez jussanak. Ezenkívül a szopócsikóknak az ország más részeibe, de a keleti tenger orsz partvidékére es Svédországba is tenyésztelepekre való kivitele mindjában szokássá válik, miáltal a kistenyésztők legértékesebb tenyészanyagukat veszítik. E bajok orvoslását, a jelentés is, csak a katonaló tenyésztésének jövedelmezőbbé tételétől reményli.

Mindenki egyetért tehát abban, hogy a nemes és félvértenyésztés ezidő szerint a lehető legkedvezőtlenebb viszonyokkal küzdöklik s a körültekintő gazdák emiatt az állami lótenyésztésmény túlságos egyoldalúságát vetik a kormány szemére, miután az a tenyésztőket, akarattuk ellenére, a félvértenyésztésre kényszeríti, ami az ország legtöbb vidékén gazdaságilag meddő vállalkozás s legfeljebb hazafias szempontból a harcoképesség érdekével indokolható. De ezt az argumentumot is igen elmésen és alaposan megdöntötte Nathusius jeni tanár.

Véleménye szerint a lótenyésztés a mezőgazdaság egy melléküzeme, minélfogva mezőgazdasági, nem pedig katonai szükség szerint intézendő. Azon eljárás tehát, mely a nehéz lovakat szükségű gazdáknak a köztenyésztésre csak nemesvérű kincstári apaállatokat bocsát rendelkezésre, mezőgazdaságilag és közzgazdaságilag elítélendő; mert az ilyen kényszeritenyésztés nem lehet jövedelmező, s ezért nincsen létjogosultsága. Csak az a nemzeti lótenyésztés helyes, mely jövedelmező s ennek semmi köze a hazafisághoz. A tenyésztő gazdát szem tekintheti másnak, mint a hadsereg számára szállító lógyárosnak; már pedig senkinek sem jut eszébe: a fegyver, vagy cipőgyárostól azt követelni, hogy portékáját — hazafiságból — az előállítás áron alul adja a kincstárnak. Ha ezért a hadsereg lóvasításában nehézségek fognak keletkezni, nem a tenyésztők a hibásak, hanem a tenyésztést jövedelmezőtlené, s ezzel lehetetlenné tett igazgatás.

A lótenyésztés közzgazdasági mérlegelése különben a kormányt is már arra bírta, hogy a véderő érdekeit a gazdasági közszükséglettel összeegyeztesse. Ecéiből az állami lótenyésztésmény egyrészt erősebb melegvérű lovak produkálására törekszik, mívégből a köztenyésztésre magas vérű, de nagy testű és erős csontú apaállatokkal látja el a fedezőállomásokat; másrészt a nemes félvértenyésztést a lónevelés számára legkedvezőbb feltételekkel bíró vidékekre igyekszik összpontosítani; így: Ost-Preussen, Hannover, West-Preussen és Posen tartományokban csak magasvérű méneket bocsát a köztenyésztés használatára, minek következtében ezen, úgynevezett remondartományokból kerül ki a hadsereg csaknem egész lószükséglete. De a hidegvérű tenyésztés állami támogatása elől sem zárkózik el többé a kormány. Poroszországban az 1890-ik évben még csak 245 s 1901-ben már 551 kincstári apamén állt ezen tenyészirány szolgálatában. Különösen a szász tartományban és még inkább a Rajna vidékén, hol a belga fajra alapított hidegvérű tenyésztés már nevezetesebb eredményeket mutat fel, siet az állam a tenyésztők segítségére. A kormány szándéka e tekintetben, hogy Poroszország délnyugati részében, nevezetesen Westpháliában, a Rajna

vidékén, Hessenben és a szász tartományban a hidegvér, ellenben az északkeleti részben a melegvér tenyésztését mozdítsa elő.

Így, a köztenyésztés iránya fölötti kontrovezáriból, a hidegvér terjeszkedése győzedelmesen halad előre, s a melegvérű tenyésztést számbelileg bizonyára még inkább vissza fogja szorítani, amint ez a mezőgazdaság intenzivításával s a mélymívelés általánosításával máshol is történt.

S ha már most a német lótenyésztés legújabb fejlődését gazdasági szembontból vizsgáljuk, szintén azt találjuk, hogy ez a fejlődés viszonylag a hidegvérnél mutat nagyobb haladást; aminek igen világos képét nyújtja a lóanyag értékének az egyes vidékek és korosztályok szerint alakulása.

A középminőségű lovaknak, a különböző korosztályokban, az 1892. és 1900. évben hivatalos becslés útján megállapított általános forgalmi értéke ugyanis következőleg alakult:

Forgalmi érték	Egy középminőségű ló átlagos forgalmi értéke márkában						
	1 évnél fiatalab csikó	1—2 éves korban	2—3 éves korban	3—4 éves korban	4 éves és idősebb	tenyészmen	
Legmagasabb	1892-ben	287 Mecklenburgban	528 Coburg-Gothában	700 Reusz hercegségben	820 Braunschweigban	900 Hessen nagyhercegségben	4671 Reusz hercegségben
	1900-ban	335 Rajnai tartományban	558 Rajnai tartományban	701 Rajnai tartományban	909 Rajnai tartományban	1010 Hessen-Nassau tartományban	4729 Oldenburgban
Legalacsonyabb	1892-ben	97 Poseni tartományban	181 Poseni tartományban	265 Poseni tartományban	325 Poseni tartományban	256 Poseni tartományban	878 Loteringiában
	1900-ban	114 Poseni tartományban	194 Poseni tartományban	285 Poseni tartományban	371 Poseni tartományban	343 Westpreuzsen tartományban	800 Szász királyságban
Birodalmi átlag	1892-ben	180	270	388	519	524	1574
	1900-ban	191	316	446	593	601	1669

Ezen értékszámok tehát legmagasabbak a hidegvér, ellenben legalacsonyabbak a melegvér tenyészkerületeiben, s viszonylagos emelkedésük is a hidegvérnél aránytalanul nagyobb.

Kétségtelen azonban, hogy egyes vidékeken a német lótenyésztés mai állapotában is igen magas fokon áll, és hogy a mezőgazdaságnak jól jövedelmező melléküzemét képezi. Első sorban Ost-Preussen magas félvér, azután Hannover, Posen és West-Praussen remondatenyésztése, Holstein és Oldenburg elegáns hintós, valamint Schlewig és Mecklenburg dán minta szerinti erős, nagy félvér lovai, s legújabbban a Rajnavidék belga eredetű hidegvérű állatai igen értékes, keresett használati és luxusanyagot képeznek; mindazonáltal az értékesítés — a jelentékeny hiány és a külföldről való behozatalra utaltsága mellett — nehézségbe ütközik; különösen a remonda takarmányokban a hadsereg számára való bevásárlásoknál fenmaradt, s egyéb vidékeken is a középminőségű közönségesebb lovakra nézve.

Az értékesítés körül mutatkozó nehézségek és visszasságok, s ezen köztudomású körülménynél fogva, hogy éppen a lókereskedésnél szedi a közvetítés aránylag a legnagyobb hasznot a producens rovására, és miután ez a nyers ló eladásánál szenved a legnagyobb megrövidülést, a német tenyésztők újabbban a ló szövetkezeti értékesítésének szervezéséhez fogtak, hogy a termelőt és fogyasztót

egymáshoz közelebb hozzák, s egyuttal alkalmat nyújtsanak a tenyésztőknek (kiknél a gazdaságban a feltételek erre hiányoznak), hogy lovaikat jövő hivatásuk számára némileg előkészíthessék, s ne legyenek kénytelenek arra, hogy azokat teljesen nyers állapotban tegyék eladóvá.

A német gazdák között kifejlődött összetartás és a társulatra való erős hajlam a lótenyésztés terén is számos tenyészegyesületbe és szövetkezetben jut érvényre, mely egyesülések a tenyésztés javítása és gazdaságosabbá tétele mellett részben az értékesítés körül is megtermik üdvös gyümölcsöket; azonban a lóértékesítés szövetkezeti formában, nagyobb terjedelemben való megvalósítása csak a legújabb időben nyert gyakorlati megoldást.

A nemesvérű, erős hintós- és nemesebb hatáslovakat tenyésztő, mintegy ezer tagot számoló (és törzskönyvelt 4775 kanca és 1998 ménlállománnyal bíró) 5 egyesületből alakult:

„holsteini lótenyésztők szövetségét (Verband der Pferdezüchter in den holsteinischen Marschen) illeti ez irányban a kezdeményezés és utmutatás érdeme.

A „szövetség, központja, a Hamburgból félóra alatt elérhető Elmshorn város, hol a pályaudvar közelében fekszik az istállókból, fedett lovardából és az igazgatósági épülethől álló szövetkezeti telep.

Az istállóban a tagok részéről állandóan mintegy 100 darab ló van beállítva idomítás és eladás céljából, miért a tulajdonos (takarmányozásért, ápolásért és tanításért) két márkát fizet naponta. A hámán és nyereg alatt bevezetett lovakat három tagú bizottság havonként megvizsgálja, megbecsüli és az eladók jegyzékébe bevezeti. E jegyzékben az eladási becsérteken kívül, ki van tüntetve a ló leírása, kora, takarmányértékesítése, képessége, valamint esetleges rossz szokásai, vagy láthatlan hibái is, úgy, hogy a gyengébb lóismerő szinten kiválaszthatja a kívánságának megfelelő állatot. Az eladási árak 800 és 1800 márka között ingadoznak, ami az igen jó anyagra való tekintettel jutányosnak mondható, miután a lóvak árát közvetítési haszon nem terheli. A tagok kevésbé sikerült, csekélyebb értékű, selejtesebb anyagának értékesítését a szövetkezet időközönként rendezett vásárokon és árveréseken eszközli. A közvetített eladások

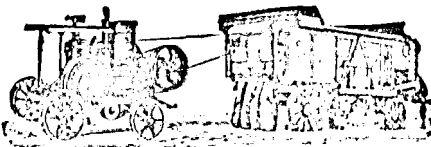
Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 33. 1077.

LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Motor-Mozgony.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

A Kolozsvárott megtartandó kiállításon
működésben látható.

után tagjaitól 2—3% közvetítési díjat szed a szövetkezet.

Egy másik nagyobb szabású alakulás e téren az 1901. évi június hó 1-én, mecklenburgi tenyésztők kezdeményezésére alapított katonatiszti, valamint luxus-, háta- és kicsilovakat közvetítő egyesület (Verein zur Beschaffung von Offizier-Reitpferden, sowie Luxus-, Reit- und Wagenpferden), folyó évi március 30-ától egyszerűsített címmel, röviden „Offizier-Pferde-Verein.“

A 60,000 márka alaptőkével, szövetkezeti formában, mint a betéti társaság korlátozott szavatossággal, alakult egyesület maga elé tűzött feladata: a tenyésztők részére anyagnak megfelelő árértékű értékesítése és viszont a fogyasztóknak alkalom nyújtása, hogy használati lószükségletüket közvetlenül a tenyésztőtől, közvetítés kizárásával, fedezhessék; vagyis a tenyésztők és fogyasztók közvetlen összeköttetésbe hozatala, anélkül, hogy az utóbbiak, vásárlási szándék esetében a tenyésztelepek — időt és költséget igénylő s emellett gyakran hiába való — felkeresésére kénytelenek volnának.

Az egyesület csakis tagjaitól vesz és csak tagjainak ad el; illetőleg aki az egyesület útján lovat eladni vagy vásárolni akar, annak az egyesület tagjának kell lenni. A tagság írásbeli nyilatkozat alapján szerezhető meg, egy évre kötelező, s Németország, valamint Ausztria és Magyarországra évi 12 márka tagsági díj fizetésén kívül egyéb kötelezettséggel nem jár. Ha az év leteltét legalább 14 nappal megelőzőleg a kilépés bejelentése meg nem történik, a tagság mindenkor egy további évre terjed.

Minden tag az egyesület kiadásában hetenkint megjelenő „Ross und Reiter“ című szaklapot és ennek mellékletként az eladó lovak jegyzékét ingyen kapja. E jegyzékben a tag eladó lóvai, ha ezek az egyesület istállóiban állnak, az eladásig díjtalanul közölhetnek, ha ellenben nem az egyesület istállóiba állították be, tizenkétszeri hirdetésük ingyen történik, minden további közzétételért azonban 0.25 márka díj fizetendő.

Az egyesület által közvetített eladások után az eladó az eladási ár 6%-ának megfelelő közvetítési jutalékot fizet. Az egyesület istállóiból, de nem az egyesület, hanem a tulajdonos által közvetlenül eszközölt eladás esetében a jutalék csak 1%. A vevő a vételár 1%-át, de darabonként legalább 15 márkát fizet kötvékpénz fejében.

A beállításnál az egyesület minden lovat állatorvosa által megvizsgáltat s erről bizonylatot állít ki, melyért 5 márka díj fizetendő. A ló megbetegedése esetében az egyesületi állatorvos azt külön díjazás nélkül, azonnal kezeli alá veszi. Az egyesület azonban semmiféle károsodásért szavatosságot nem vállal, kivéve tűzkár eseteit, miért lovankint és hónapokint 0.25 márka tűzbiztosítási díj fizetendő. A tulajdonost terhelő tartási napiköltségek: istállópenz és takarmányért 3 márkát, ápolásért 0.20 márkát, nyereg alatt vagy hámban jártatásért 0.50 márkát tesznek ki. Ha a tulajdonos a a takarmányt természetben adja, naponta csak 1 márka istállópenzt fizet.

Mint minden újításszámba menő intézménynek, a szóban levő egyesületnek is, úgy látszik, a kezdet nehézségeivel kellett megküzdeni. Működése elején felállított négy fióktelepe közül a hannoverait és a drezdait időközben felhagyta, s ma — berlini főtelepén kívül — csak Münchenben és Strassburgban tart fenn fióktelepeket. Ujabb időben az ifjú egyesület felvirágozásnak látszik indulni, ezidő

szertüti ügyvezető elnöke: a kitűnő lovasnak és hippológiai szaktekintélynek ismert Longchamps Bérier szolg. kiv. tábornok igazgatása alatt, ki katonapályáját osztrák lovassági szolgálatban kitüntetéssel kezdte volt meg.

Az egyesület jelenleg 1300 tagot számlál; ezek között mintegy 150 tenyésztőt (kik között 5 magyarországi is van), a többi nagybárá katonatiszt és más, lovat tartó magán-egyén.

Legujabbi árjegyzékében 329 lovat kínál az egyesület megvételére. Ezekből 76 a berlini, 30 a strassburgi és 13 a müncheni egyleti istállóban áll; 210 darab pedig a tulajdonosoknál, vagy részben berlini magánistállóban van elhelyezve. Az eladó lovak túlnyomó része lovassági és tüzérségi szolgálatra, vagy gyalogsági parancsnoki használatra kész háta- és azonosan van köztük női nyereg, azután vadász- és versenyló, valamint hámban idomított carossier- és juckerfogát is. Származás tekintetében, természetesen a német tenyésztés dominál, de az angol eredetűek mellett a magyar lovak is szép számban vannak képviselve.

Az árák 5—7 éves lovak után 1200 és 3000 márka között váltakoznak, sőt tábornoki használatra alkalmas, kiváló lovakért 5000 márkáig is emelkednek. Jól idomított, jobb fajú, mutatós háta- és azonosan van köztük női nyereg, azután vadász- és versenyló, valamint hámban idomított carossier- és juckerfogát is. Származás tekintetében, természetesen a német tenyésztés dominál, de az angol eredetűek mellett a magyar lovak is szép számban vannak képviselve.

A német gazdák jelenlegi nehéz helyzetükből való kibontakozásra tehát, a mezőgazdaság jövedelmezőbbé tételére alkalmas szövetkezés, magában véve szerény, de tagadhatlanul igen hatékony eszközt most már a lótenyésztés érdekében is igénybe veszik, s amint a kezdet a fejlődése mutatja — ügylátszik — eredménynyel.

(Vége.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Milyen rozst termeljünk?** Hazai rozsféleségeink igénytelenebbek, mint a külföldi nyugati fajták, silányabb talajokon, kedvezőlenebb éghajlati viszonyok között is megteremnek, termésük itt is biztos, kielégítő, azért korántsem áll azon fokon, mint például egyes nevezetesebb és bőtermőbb nyugati rozsféleségé. Ezért tehát teljesen jogosult azon kérdés feltevése, hogy nem lenne-e célravezetőbb, nem lenne-e jövedelmezőbb egyes már nálunk is bevált nyugati rozsféleség termelésének felkarolása. Van egy igen jó rozsféleségünk és ez a nyiri rozsa, a mely jó termőképessége mellett még igénytelenségével is kitűnik és éppen ezért soványabb talajokkal bíró gazdaságokban is igen ajánlatos annak felkarolása, mivel terméseredményei még ilyen viszonyok mellett is jónak mondhatók. Jobb termelési viszonyok között azonban már sokkal célszerűbbnek mutatkozik valamely más bőtermőbb nyugati rozsféleség termelése pl. a montagnoi, schlanstädti vagy petkusi rozsa, mert már ilyen viszonyok között ezek termése — dacára igényességüknek — sokkal nagyobb. Ezen jobb rozsféleségek azonban csak addig őrzik meg jótulajdonságaikat, míg lehetőleg olyan viszonyok között termeltetnek, mely igényességüket kielégíti, mert kedvezőlenebb termelési viszonyok közé húzva ezen féleségeket, tulajdonságaikban is megváltoznak, bőtermőségük csapanni fog, sőt termelésük ilyen viszonyok között határozottan bizonytalanabb lesz haza féleségeinknél, jó erőben levő talajt kívánunk, amely különösen

elegendő foszforsavat tartalmazzon s ezért a szuperfoszfát alkalmazása ezen féleségek termelésénél el nem kerülhető. Ilyen viszonyok és trágyaszerek mellett termelve, terméseredményük a legvermesebb reményeket is kielégíti s nemcsak tömegre, hanem minőségre is kiváló terméseket szolgáltat.

+ **Fagomba fejlődését,** többek kísérletei szerint, megzavarja a kénessav, az ammoniak, foszforsavas sók és gyümölcsnedvek pedig táplálják. Levegő és világosság elzárásával mérsékelt melegben és nedvességben a gombabuján tenyészik. Megjegyzendő még, hogy Hartings Róbert alapvető kísérletei szerint a házi gomba és a vele rokon gombafajok világos helyen éppen oly jól tenyésznek, mintha világosságot elzárjuk és hogy kizárólag csak kiszáritással és szárazon tartással lehet teljes biztonságban a tőlük megtámadott faalkotmány, mert a chemikáliák rendszerint csak a gombát, de nem a csirait, semmisítik meg.

Háztartás.

+ **Szoba virágaink öntözése.** Szoba növényeinknél nem csak az átültetésre, tisztántartásra, a világosság mennyiségének megválasztására s ehez hasonló körülményekre kell figyelemmel lennünk, hanem nagy fontossággal bír a helyes öntözés is, különösen télen, a midőn helytelen, túlságosan bő öntözés által egész virágállományunkat tönkretelhetjük.

De nem csak a víz mennyiségére, kell figyelemmel lennünk az öntözésnél, hanem a víz minőségére is.

Különösen ártalmas a túlságosan hideg víz s a meszes kútviz.

Cserépvirágok részére legjobb az esővíz, hólé és folyóvíz és pedig felmelegített állapotban, oly melegen, hogy kezünk alig legyen képes kiállani a melegséget,

Ha csak kútvizünk van az öntözés céljaira, úgy az öketetlen felmelegítendő, a cserépvirágok öntözéséhez és kívánatos, hogy egy-egy zacskó galamb- vagy lótrágyát akasszunk bele melegítés közben hetenként legalább egyszer, mert így kiváló hatást érhetünk el.

Kertünk öntözésénél is ügyelnünk kell arra, hogy a kútvizet ne közvetlenül használjuk fel öntözésre, hanem előbb kádakba merjük s csak miután már ott órákon át állottak, nyújtsuk a növényeknek, mert a nap melege, magában is képes az ilyen vizet nem csak felmelegíteni, de meg is púhítani.

K. Ö.

+ **A kiállításra szánt tyúkok tisztítása.** a következő módon történik. Egy tiszta meleg vízzel telt dézsában, melyben a víz hőmérséklete olyan, hogy a kezét benn lehet tartani anélkül, hogy kellemetlen meleget éreznénk, szappant oldunk fel. Ezután megfogjuk a tyúkot úgy, hogy a szárnyait leszorítva tartjuk két kezünkkel, belemártjuk a vízbe addig, míg tolla teleszívta magát vízzel, természetesen a fejét teljesen kint hagyjuk. Ezután egy más egyén a szárnyast kitarja a vízből, most a már előzőleg jól beszappanozott kezünkkel a tollakat természetes irányban addig simítjuk, míg az állat csőrét és szemét kivéve egész szappanos lesz. A szárnyak a tenyérrel alaposan megmosatnak és egymásután az egész tollazat, természetesen nagy gondal, hogy egy toll se görbüljön el, vagy szakkittassék ki. Ha már teljesen tiszta, akkor az állatot vízbe mártjuk, hogy a szappanhabot leöblíthessük, sőt kétszer, ha szükséges háromszor is le kell öblíteni, mert ha a szappanhab rajta marad, a tollak összeragadnak és semmit sem mutatnak. Addig kell az öblítést folytatni, míg az öblítő víz telje-

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

közl erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva

Teavaját

határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

sen tiszta marad. A tollazaton maradt vizet további simogatással távolítjuk el, az iránya mindig a fejtől a hátulsórése felé legyen. Végre az állatot egy tiszta szalmával megtöltött kosárba, a meleg kályha mellé tesszük, (léghuzattól mentesen) még jobb, ha előzőleg rizssporral hintjük be, mert ez a nedvességet felszívja. Ha már száraz, úgy lassanként hűvösebb levegőre kell tenni, természetesen teljesen tiszta helyre és ekkor a már megtisztított taraját és lábait egy kicsit megolajozott ronggyal megdörzsöljük. A mosást három nappal a kiállításra szállítás előtt kell végezni, mert különben kitennék őket a megfűlés veszélyének.

E. a.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Lóvásár a kiállításon.** A földmivvelésiügyi miniszter az Erdélyi Gazdasági Egylet kiállítás rendező bizottságához a következő leiratot intézte:

„A Kolozsvárott folyó évi szeptember hó 5—8 napjain rendezendő tenyészállatkiállítás érdekében tett 174. számú felterjesztésére értesitem a t. szakosztályt, hogy kérelme folytán a kiállítás tartama alatt szeptember 6-án délelőtt 10 órakor a kiállítás területén az állam részére ményvásárlás fog kiküldöttem által eszközöltetni.

Budapesten, 1903. évi auguszt. 15-én.

A miniszter megbízásából:

Nagy Gábor,
miniszteri tanácsos.

Megjegyezzük még, hogy a miniszter a szarvasmarha bevásárlást is kilátásba helyezte. Reméljük is, hogy a miniszter e leirata többeket fog buzdítani — kik még bejelentéseiket be nem küldötték — a kiállításon való részvételre.

— **Hírek az idei gépkiallításról.** A határtalan nagy érdeklődés, ami a gépgyárosok részéről megnyilatkozott az idei kiállítás iránt, páratlanul mondható és az eddigi kiállításokat, hogy jóval felül fogja múlni, immár bizonyosra is vehető.

A rendezőbizottság az előzetes munkát is megkezdette már, mert bár a bejelentési határidőt e hó 25-éig meghosszabbította, de mégis a résztvevő gyárosok száma ma már biztosnak mondható. Különös érdekessége lesz a kiállításnak az, hogy több gépgyáros működésben mutatja be gyártmányát, sőt egész takarmánykamra, olajgyári malom stb. berendezések is lesznek, a magok rendszeres működésében demonstrálva.

Előzetes képet nyújthat a sikerről az alábbi katalogusa a gyárosoknak, kiknek mindegyike oly serény tevékenységet fejt ki, ami egyesítve feltétlen csak sikert biztosíthat,

Igy **Kühne Ede**, mosoni gépgyáros, ki egész takarmánykamrá működésben fog be, mutatni kizárólag hazai és ama közkedvelt ségnek örvendő gazdasági gyártmányaiából, melyekből mintegy 78 darabot hoz el a kiállításra. Amennyiben pedig ezidő szerint a gépgyár még motorgyártásra nincs berendezve, a hajtáshoz szükséges erőt a **drezdai motorgyár** egyik 8 lóerejű motorától fogja nyerni. Részt vesz **Kalmár Zs.** rostagyáros is H.-M.-Vásárhelyről az ő terménytisztító gépeivel, és állít ki egy igen csinos kollektiot, kiről érdekes megjegyezni, hogy mily serényen működik a hazai ipar fejlesztésén akkor, a midőn annyi sok neves újítást hozott be éppen a gépekénél s mint maga is szokta mondani, úgy átérzi rosájának működését!

A kiállítók sorába sorakozik **Röck István**, kiváló hírnévnek örvendő gyáros az ő szőlőpréseivel. **Beck és Gergely** híres hazai gyártmányú benzin és spiritus motoraival, bemutatva működésben egy teljes olajgyári berendezést. **Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.** mindennemű gazdasági géppel és teljes cséplő garnitúrával. Hasonlóan a **M. A. V.** gépgyára, figyelemre méltó kollektioval jelenik meg **Bücher és Melichár** vetőgépekkel és talajmivvelő esz-

közökkel vesz részt. **Hoffherr és Schrantz**, az elmúlt években alapított új gazdasági gépgyárának jó és szolid kivitelű termékeit mutatja be. Igen csinos kiállítása lesz **Geitner és Rausch** budapesti cégnek, ki istállóberendezéseket, tejgazdasági eszközöket és mindenemű gazdasági haszoncélú szolgáló apróbb tárgyakat állít ki. **Schember C. és Fiai** mérleggyáros, mindennemű gazdasági és személy mérlegekkel. **Mc. Cormik** világhíró aratógépekkel. **Fnechs és Schltchter** tejgazdasági gépgyárának termékeit hozza el. **Lakos Nándor** szelomotorokat működésben mutat be. **Mátray Feik és Társa** láncos rendszerű kúttakkal jelenik meg, működésben bemutatva. **Mayerssky Barnabás** az olajgyártáshoz szükséges hidraulikus sajtókat állít ki. **Hercs Jenő** szőlőpréseket és borászati cikkeket. **Oberurseli motorgyár** működésben bemutatja az általok gyártott híres „Gnom” motorait. „**Arkansas**” collectiójával, **Rettegi Béla** saját szabadalmú vetőgéppel. **Limbek Rössö** ekéivel, **Benyovits K.** kitűnő lószerszámaival, **Garay Samu**, a gazdaságban szükséges mentőszereivel, **Vörös Sándor** lószerszámokkal, **Koha Róbert** virágmagvakkal, **Stern Főzsef és Testvére** országhírű saját szabadalmú lőkeféivel, **Jakab István** mérnök malomfelszerelési tárgyaival. **Josipovits és Fasching** kiváló jó gyártmányú kocsitengelyeivel. **Udvary és Társa**, kitűnő kocsijával és még sokan mások.

P. D.

— **Kiállítási hírek.** A kiállítás rendezőbizottsága tudatja az érdekeltekkel, miszerint úgy az állatkiállításoknál, mint a gépkiallításnál a bejelentési határidőt **augusztus hó 25-ig** meghosszabbította.

— **Lakáskérdés a kiállítás alkalmából.** A rendező bizottság felhívja a kiállításon résztvevő és látogató közönség figyelmét arra, miszerint tekintettel az ígérkező nagy látogatottságra, megfelelő lakásról előre gondoskodjanak, illetve ez ügyben felvilágosításért és útbaigazításért forduljanak az Erdélyi Gazd. Egylet titkári hivatalához (Kolozsvár, Petőfi utca 7. I. emelet.)

— **A komlópiacról.** A **segesvári** komlószövetkezet kiadta első piaci jelentését, mely szerint Segesvárt és környékén 100—150 koronát ígérnek 50 kilónként, a cseh Auschban 200 K.-t, Nürnbergben 180—200 Márkát. — **Saját tudósításaink szerint:** bár Bajorországban elég jól áll a termés, mégis most a szedés megkezdésekor 4—5 nap óta esős idők járnak, a komlótohoz színe rovására. A nürnbergi piacon már nagy zsákokban áll a korai komló. Egy zsák spalt-vidékit a 50 kg. 210 M. (352 K.) vettek, más vidékit 190—200 Márkán adtak el. **Angliában** drága permetezéssel fenntartották a homlós kertek $\frac{1}{3}$ át, de itt még némely községben a vakond tett sok kárt a puha földben. A cseh komlók még mindig romlanak az esős időben s így valamire való cseh kereskedő külföldön kutat a saazi komló után. Nálunk is utazgatnak már: s úgy látszik, **egyelőre** 100 kilónként 220—320 koronát kérhetünk komlónként Belgiumban, Lengyelországban folyton javulnak az árak.

— **Szőlősgazdák tanulmányutja.** A Torda aranyos megyei gazdasági egyesület szeptember hó első felében, az arad-hegyljai (Baracka, Paulis, Ménes, Györök) szőlő- és szőlőoltvány telepek megtekintése céljából tanulmányi kirándulást rendez. A kiránduláson szőlőbirtokok vehetnek részt, mely alkalommal a szőlő okszerű telepítése és kezelése körül hasznos ismereteket szerezhetnek. A kirándulás két napra van tervezve és azon a jelentkezés sorrendje szerint legfőlebb húsz egyén vehet részt.

— **A szatmári kertészeti kiállítás.** A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület gyümölcs- és kertészeti kiállítást rendez Szatmáron, a mely iránt az északkeleti vármegyékben őriási érdeklődés mutatkozik. A kiállítás szeptember hó 27-én nyílik meg és október 4-ig tart. A kiállítás érdekében a földmivvelésiügyi miniszter a breszlai, hamburgi, stettini, drezdai,

varsói és königsbergi konzulátusokat kérte fel, hogy a külföld mértékadó köreinek figyelmét a lehető legtágabb körben fölhívják. Az előkészületek nagyban folynak s a rendezőség mindent elkövet, hogy a kiállítás sikeres legyen. A termelők megjutalmazására oklevelek, érmek s tekintélyes pénzzsszegek állanak a gazdasági egyesület rendelkezésére.

— **A gazdák és a vasárnapi munkaszünet.** **Láng Lajos** kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünet dolgában kiadott rendelete értelmében sem a mezőgazdasági gépgyárakban nem szabad dolgozni, sem pedig a gőzcséplőgépek körül nem szabad a javítási és tisztogatási munkákat végezni, holott a gazdák egész heti szorgos munka után rendszeren vasárnap szokták ezt elvégeztetni, vasárnapra küldik be a gyároshoz az elromlott s eltört géprészeket sürgős kijavítás vagy kicserélés végett. A rendelet így tehát jelentékeny terhet ró a gazdákra. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének kezdesére most sürgős föliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, a melyben azt kéri, hogy a cséplési évad alatt a gazdákra és a mezőgazdasági gépgyárakra **függessze föl a munkaszünetet**, illetőleg engedje meg, hogy a cséplőgépeknél igényelt javítást és tisztogatási munkákat elvégezhessek, a gyárakra nézve pedig engedje meg, hogy a műszaki személyzet legalább vasárnap bent tartozkodhassék s a gazdaközönség sürgős kívánságainak eleget tehessen.

— **Lótenyésztőknek.** A marosvásárhelyi huszárezred pótlóvázását jövő hónapban tartják meg. A tenyésztőket felhívták, hogy 4—7 éves 158—166 cm. magas és eladásra szánt lovaikat jelentsék be az ezredparancsnokságnak. A pótlóvázási tervet a gazdák bejelentési alapján állítják össze.

— **Figyelmeztetés a gazdákhöz a cséplés alkalmával.** Az 1902. évi XVI. t.-c. a cséplőgépek és szecs-kavágógépnél alkalmazottak kötelező biztosítására vonatkozólag oly intézkedéseket tartalmaz, a melyeket a cséplőgép-tulajdonosoknak jó lesz megfontolás tárgyává tenniük. Az illető törvény VIII. fejt. 25. §-a ekként szól: Felhatalmaztatik az igazgatóság arra, hogy a gazdasági épületeknél alkalmazott baleset esetére való biztosításra nézve, a munkaadókkal és géptulajdonosokkal külön biztosítási szerződéseket köthessen. (26. §.) Ha a munkások a 25. §. szerint nincsenek biztosítva, a gép tulajdonosa a cséplőgép-nél alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kéveadókat, ugyszintén a szecs-kavágónál alkalmazott etetőt köteles a pénztár rendkívüli tagjául felvétenni s a tagsági díjat (egy korona) helyette megfizetni, kivéven, ha meggyőződött arról, hogy az illető a pénztárnál mint rendes vagy rendkívüli tag, vagy mint gazdasági cseléd baleset esetére különben is biztosítva van már. Ha a gép tulajdonosa az ezen szakaszban reá rótt köteleességeknek nem tesz eleget; e mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kévadagatóknak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munka közben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság sem terheli. Ez drákói intézkedés, a melynek következményeit a géptulajdonosok csak úgy kerülhetik el, hogyha a törvény rendelkezésének eleget tesznek.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező ítéletei igazolják, hogy **Lutz Ede és Társa** pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol tejgazdaságokban, szeszgyárakban, pinchehelyiségekben, lakóházakban, istállóknak stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagomba és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az ezek okozta nedvességet is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, amúll is inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szivesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyedül előállítói: **Lutz Ede és Társa**, festékgyárosok, Pozsony. (1036. II.)

Piaci és vásári ártudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Budapesti szurómarhavásár, aug. 20. Felhajtattott: 542 drb. élő borju, — drb. leölt borju, 36 drb. növendékmarha, — drb. élő bá-

rány, — drb. leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 80—92 fillérig, kivételesen 96 fillérig, középminőségű élőborjúkért 70—78 fillérig, leölt borjúkért — fillérig, rugott borjúkért 50—66 fillérig, növendékmarháért 50—64 fillérig kg.-ként. (Levonás nélkül).

Budapesti vágómarhavásár, aug. hó 20
 Felhajtás: Vágómarhák: Magyar ökör 682 drb, magyar tehén 645 drb, növendékmarha 36 drb, szerbiai ökör 2316 drb, szerbiai tehén 475 drb, bivaly 131 dr, bika 210 drb, összesen 4495 drb. Gazdasági marhák: Igás és hizlalni való ökör 164 darab, fejős tehén 196 drb, igás bivaly — drb. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarháért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 67 K.-tól 72 K.-ig, kivételesen 74 K. métermázsánként, közép minőség 60 K.-tól 66 K.-ig, silányabb minőség 54 K.-tól 58 K.-ig, magyar legelő marha jobb minőség 54 K.-tól 58 K.-ig, silányabb minőségű 48 K.-tól 52 K.-ig, tarka hizott ökör, legjobb minőségű 68 K.-tól 74 koronáig, kivételesen 78 K., középminőség 60 koronától 67 K.-ig, silányabb minőség 52 K.-tól 58 K.-ig, szerb ökör, legjobb minőségű 52 K.-tól 70 K.-ig, kivételesen — K., silányabb minőségű 44 K.-tól 50 K.-ig, bika jobb

minőségű 58 K.-tól 72 K.-ig, kivételesen 73 K., silányabb minőség 48 K.-tól 56 K.-ig, bivaly 36 K.-tól 52 K.-ig, kivételesen — K.-ig, magyar tehén 42 K.-tól 60 K.-ig, tarka tehén 48 K.-tól 68 K.-ig, kivételesen 72 K., Igás ökör első rendű — K.-tól — K.-ig, kivételesen — K.-tól — K.-ig, középminőségű — K., kivételesen — K.-ig.

NÉPBANK RESZVENYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
 Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

A legizlesebb fényképek és nagyítások készülnek **Ferenc és Tarsa** műtermében **Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt**
Jutányos árak, pontos kiszolgálás. 1103.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék.

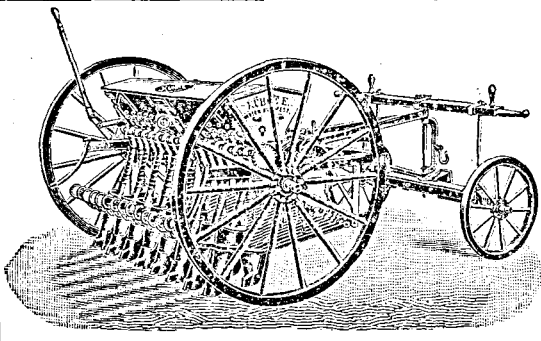
nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok érte kére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfinak adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséyműkönyvek

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi gazdasági gépgyárában

MOSONBAN

legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

Sack-rendszerű acélekék, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben, **Hengerek, szántó-föld- és rétboronák dús választékban.**

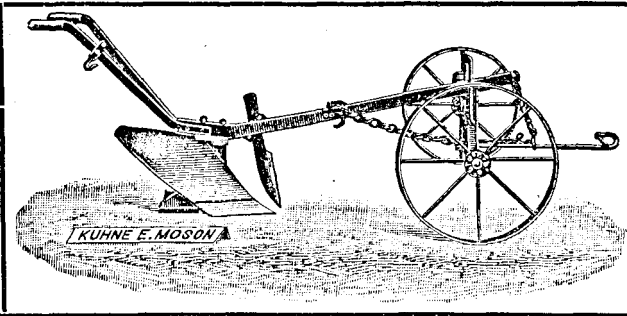
Hirneves tolókeres rendszerű „**Mosoni Drill**” sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító és szelelő rosták, konkoly választók, **szeckavágó-, répavágó- és darálógépek, Szőlőzúzó- és bogozó-gépek, Venyigezúzó. Borsajtók, Francia-ekék és kapáló-gépek szőlőmiveléshez.**

Főraktár:

Budapesten,

VI., Váci-körút 57/a.

1099

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula

első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utoza 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, úgymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfonatait, dísz-kerítéselt és díszkaput, továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok). 1168.

Bajor I.
 angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRTT,
 Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-
 tér sarok, Hintz-ház, bejárat Wesse-
 lényji-u. felől — a legújabb minták
 szerint és legjobb szövetekből r. n. á-
 kívül jutányosan vállalatunk utca-
 sport, vadász és
 gazdasági ruhák! 1120

Csichéket
 mindennemű nyomatványhoz
 szép és tisztá kivitelben
 pontosan és olcsón
 készíti
Fischer János
 Photozinkográfia Műintézet
Budapest
 V. Kossuth-tervezés és szam.
 Vidéki megrendelések is pontosan
 eszközöltetnek.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a
„Baromfitenyésztés”
 című képes hetilapból.
 E szakfolyóirat felöleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.
A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy-számú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják.
 A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.
 Szerkeszti: Hreblayné Dedinszky Adél.
 1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5.

CIMBALOM Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az ön-tanulási, saját kiadásom-ban megjelent, cimbalom-iskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A meg-rendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

részletre is olcsón
kapható.
 Melyről nagy képes ár-jegyzéket bérmentve küld
Varga Pál
 cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlélek.

Egy 34 éves nő, keresztény tisztartói állást keres január elsejére, esetleg hamarabb. 16 évi nagybirtonkon szerzett praksisa van, beszél magyarul, oláhul, tótul és keveset németül és cigányul; a gazdaság minden ágában jártas, különösen az állattenyésztésben, jelenleg kezelő-tisztartói állása van. Czim: »öneláldozó gazda« alatt megtudható. (1193.)

Számartói vagy ispani állást keres egy földmives iskolát végzett, 7 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt. Gyakorlatát kisebb nagyobb gazdaságokban szerezte. 35 éves, nő ember. Czime: Firtos Mózes, Magyar-Regen. 1194.

Saját készítményű mindennemű gazdasági

ZSÁK

és vízhatlan

KAZALTAKARÓ

PONYVA

a legolcsóbb gyári áron kapható a 1156

FISCHER-féle

zsák- és ponyvaárúházban

BUDAPEST,

Nádor-utca 31—33.

PONYVAKÖLCSÖNZŐ

INTÉZET.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle "Fekete Afonya gyógybor". Kapható gyógyszerárúházban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld. 1056

CORNIDES K. Felka (Szepesmegye). Erdélyi gyümölcsöket földolgozó telep.

• Óriási •
megtakarítás!

78%-kal olcsóbb, mint a manillazsinég 85% kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél és 97%-kal olcsóbb, mint a gabona-szalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyítottam — Mintákkal és prospectussal készségeggel szolgálók.

Mindennemű

gazdasági kötélárak, zsakok és ponyvak szintén a legjutányosabb áron. 1167

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az aranykoronás kereszt bírtokosa . . .

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. 1038

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készségeggel megadatik. 1032.

Zongorák, pianinok,

hármoniumok

1178 **és cimbalmok**

gyári áron

részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek bérbe kiadatnak.

Hangolást és javítást úgy helyben, mint vidéken elfogad és pontosan teljesít

Triska J.

Erdély legnagyobb zongora-raktára.

Kolozsváron, Sétatér-utca (Saját ház.)

HIRMANN FERENCZ rézárugyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkéng fecskendőt, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnymásu sör-kimérő készüléket és sörszivattyút, hordózákat, valamint a pincégazdászhoz szükséges összes rézalkatrészeket, ugyancsak mindenféle öntvényeket stb. Alapítva 1880. 1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass házában levő

fényképészeti műtermeket

megnagyobbítva ujonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.120— K.
Tartalékok	190.400-30 K.

Osszesen 1,858.520-30 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készségeggel szolgál

1013

az igazgatóság.

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujonnan berendezett mechanikai műhelyben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 ftgig. Egy karikahajós 65—80 ftgig. Egy Central Bobbin 86—90 ftgig. Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 ftgig. Kerékpár köpeny 4—6 ftgig. Kerékpár tömlő gumi 2 ft. 30 krtól 3 ftgig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 ft. 50 krig. Kerékpár acetillen lámpa 2 ft. 50 krtól 5 ftgig stb.

Csakis készpénzért. 1109

„FUCHSOL“

Vegyszer mezei egerek irtására.

Hatása feltétlenül biztos. Emberekre, mezei apró vadra, házi állatokra ártalmatlan. Árjegyzéket bérmentve küld a

Fuchsol vegyészeti labororium

POZSONYBAN, Vörösmarthy-utca 7. sz.

1163

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Fontos minden cséplőgéptulajdonosnak!!

Uj törekrosta vaslemezből cséplőgépekhez!

Graepel Hugó gépgyáros szabadalma Budapest, V. Váci-út 40—46.

Nincs többé magvesztés. A rosta ára rövid idő alatt megtérül a magnyereség által.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Részletes leírás minden érdeklődőnek küldetik.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

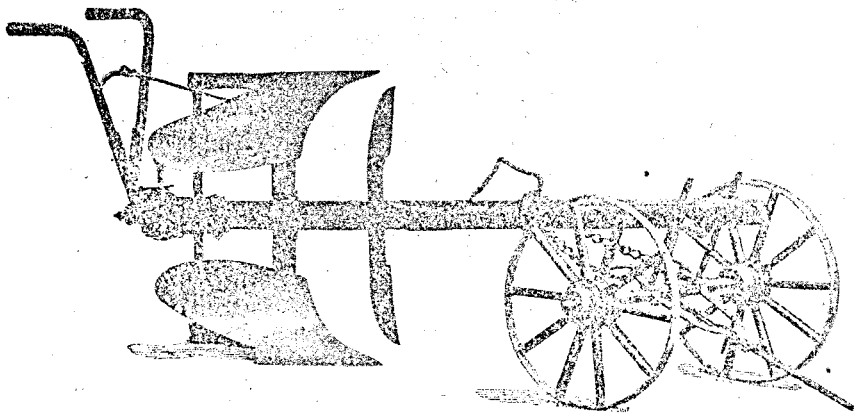
Felvilágosítást ad és megrendeléseket fölvesz az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság” is
Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz.

1066.

A nagyszebeni Limbek Rezső gazdasági gépműhelyében szerkesztett és gyártott Limbek-féle szabadalmazott hegyi váltó-eke,

mely számos nagyobb gazdaságok közül Gróf Teleki László szedinkai uradalmában is nagyon jó sikerrel kötött agyagos földben kipróbáltatott és hol már több működésben van, minden gazdaságnak legforróbban ajánlhatók.

Egy eke ára 40 korona.

Kapható:

Limbek Rezsőnél,

Ló-tér 7. sz.

és

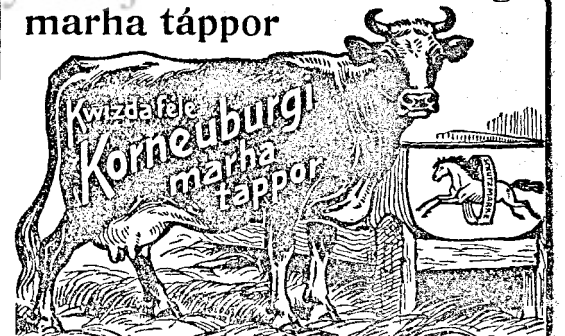
Jickéli F. Károly

vaskereskedőnél

Nagy-Szeben.

1187

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrend szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csontléréseknél. — 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerertárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

1014. I.

SZIVATTYUK

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari czélokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

L. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű ti edes futósúlyú és hídmérlegek fából és vashól, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baromérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Ullmann Ferencz

Czim- és Czimerfestő. Egyedüli erdélyrészi Diszító műterme, Horgany- és Ércz-czimtábla Öntődeje.

Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz

Készít mindennemű horgany és érczöntési felirat-táblákat, u. m. közsgjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások diszítéseit, egyleti, templomi és diszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén diszítési tárgyak, lobogók, czimerek stb-ik kölcsön is adatnak.

Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162